

כל גיא ינשא. אע"ג דלא כתיב גבי האי קרא דמנחילאל זמות דהא איהו [כתיב] בתורה והאי בניצויאס אפי' הכי כיון דכתיב דהקד"ה משפילו כגיא מייתי ראייה שהמשפיל עצמו סופו לעלות דכתיב כל גיא ינשא: ולענין הלכה צעין דרצ"א לא איפשטא. הילכך לא גבי משכר בתים ושכר ספיכות דיד בעל השטר על התחמנה אבל לגבי נדרים נקטינן לחומרא וכולן ככלל: **סניא הנודר מן הדגן אסור אף כפול המזרי ינשא.** כיון דמדגן ור' מאיר קתני לה: **חילקא.** חטא נחלקת לז' עריגים. אחד לג' טיטני. אחד לד'. הכי אמר רב' מי שהפק (מו"ק דף יג.): **ואם אמר גדולי שנה עלי אסור כגולן.** מיהו דוקא בשלל אסרן עליו אלא הזמן שהוא יכול לעמוד בו אבל לעולם לא הוי נדרא כלל שאי אפשר לו לקיימו: **ומים.** שלמור"א בלע"ז:

1 א מיי פ"ט מהל' נדרים הל' יז טושיע יוד' ס' רח טע"י כז:
ז א מיי שם הל' יא טושיע שם סע"י כג:
ח ג מיי פ"ח מהל' נדרים הלכה א סג עשין כז טושיע א"ח ס' רד טע"י א:
ט ד מיי פ"ט מהל' נדרים הל' טו טושיע יוד' ס' רח טע"י ב:
י ה מיי פ"ח מהל' נדרים הל' ח סגנ לאין סגנ טושיע יוד' ס' רח טע"י ג:
יא ו מיי פ"ט מהל' שבת הל' ח סגנ לאין סה טושיע א"ח ס' שא סע"י ד[א]:
יב ה מיי פ"ח מהל' נדרים הלכה ח סגנ לאין סגנ טושיע יוד' ס' רח טע"י ד:
יא ו מיי פ"ט מהל' שבת הל' ח סגנ לאין סה טושיע א"ח ס' שא סע"י ד[א]:
יב ה מיי פ"ח מהל' נדרים הלכה ח סגנ לאין סגנ טושיע יוד' ס' רח טע"י ד:

ומוטר כמהין ופטירות. דלאו פירות הארץ נינהו. מיהו ככלל גדולי קרקע איתנהו כדמפרש **ואולי:** ועל כמהין ופטירות אומר **שהכל נהיה דכנור.** אלמא לאו גדולי קרקע נינהו דהא תני גרישא דברייתא על דבר שאין גידולו מן הארץ אומר שהכל נהיה דכנור: **מירצה רבו מארעא.** ולפיכך כי אמר גדולי קרקע עלי אסור כמהין ופטירות מיהו עיקר יניקתם מאירא ינקי ומש"ה מצדן עלייהו שהכל תוספתא (פ"ד ה"ה) הנודר מן המירוש אסור ככל מיני מתיקה ומותר זיין. וברסינן עלה צירושלמיט' כמאן דאמר הלכו כנדרים אחר לשון בני אדם כלומר שדרך לקרות מירוש לדברים המתוקים ולא לזין כרס כמאן דאמר לא הלכו כנדרים אחר לשון בני אדם התורה קראה אותם מירוש מירושך זה יין. הילכך אן דמשתעינן בלשון לעז אס נדר מן המירוש בלשון הקדש אסור זיין ומותר ככל מיני מתיקה דאין לא קרינן מירוש אלא (עירובין דף ג.) הנודר מן המזון מותר במים ומלח והיונין בה מים הוא דלא איקרו מזון הא כל מידי איקרי מזון על ה' המינים בלכד אמר רב יוסף באומר כל הון עלי דכה"ג אסור ככל דבר חוץ ממים ומלח אבל הנודר מן המזון אינו אסור אלא מה' מינין: **מתני' מותר בשק וציריעה ונחמילה.** דלא מיקרי כסות: **מוטר להכנסום בגיזי אמר.** שאינו כממשע [אללא] לצישה: **הכל לפי הנודר.** לפי מה שהיה ענין הנודר בשעת הנדר ועל איזה ענין נדר: **גב' פונדא.** אזור חלול: **סקרטיא קטנליא.** כולם מיני מלבושים של עור וכדמפרש מאי סקרטיא כימונא דללא חלוק של עור שלוצשים העבדים על צדיהם: **יולאין בשק עצה.** בשבת ולא אמרינן משוי הוא. ולא שק ממש אלא כעין שק דהא תני כסיפא הרועים יולאין בשקים: **סניא יציר א"ר יהודה וכו' והצר.** שהמלבוש היה צר ונטוער בו. ומסתברא לי דברייתא פליגא אמתני' כסברא דרבי יהודה דתנא דמתניתין סבירא ליה דרבי יהודה מודה לת"ק דכל היכא דליכא הוכחה לצישה משמע ולא טעינה ורבי יהודה דברייתא משמע דסבירא ליה דלמשרי טעינה נמי צעי הוכחה אבל כל היכא דליכא הוכחה אסור אפילו צעינה ומסתברא דמתניתין קיימא לן הילכך סתמא לצישה משמע ולא טעינה אבל היה טעון ומתוך כך נדר אסור צעינה ומותר לצישה זהו מה שג"ל. ודברי הרמב"ם ז"ל אינם כן כפ"ח מהלכות נדרים (הלכה ח):

חילקא. חטא שנחלקת לשנים: **טריגים.** לשלשה: **טיטני.** לרבעה. ולכתי שרי שכר נשמה החטה: **אסור כגולן.** כולן גדולי שנה נינהו: **מוטר כמהין ופטירות.** שגליון נמי על העצים: **אסור כגולן.** דמהין ופטירות גדולי קרקע נינהו: **וזמית.** שלמור"א בלע"ז: **אומר שהכל יצ"ב.** מדקא חשיב ככלל שאין גידולו מן הארץ כמהין ופטירות אלמא דלאו גדולי קרקע נינהו: **מאוריא ינקי.** שאין להם שרשים צאריך לפיכך אין מצרכין עליהם כדבר שגל מן הארץ: **והא קתני על דבר שאין גידולו מן הארץ.** והיינו כמהין ופטירות. אלמא אפי' מירצה נמי לא רבו מארעא: **שאין יונק.** דהיינו כמהין ופטירות דמאוריא ינקי: **בתנ"י חמילה.** כעין יריעה היא: **קונס אמר עולה נר.** משמע מלבוש של נמר: **כאנילי פסאן.** דייק ולא נפיך: **טעון אמר ופסאן והויע.** מחמת המשו: **והיה ריחו קשה וכו'.** ואסור להפשיטן לאחוריו. לעשות משוי מאותן מינין דצענין שנלטער נדר דהיינו לטעון ולא לכסות ולהכי מותר לכסות: **גב' פונדא.** אזור חלול שחוגרין בו: **פסקיא.** פיישול"א: **אסקורטיא.** מפרש לקמן: **קטנליא.** מלבוש של עור קשה שלוצש על האסקורטיא: **אנפליא.** הו"ש בלע"ז של עור: **פליניא.** סיני: **כיסונא דללא.** מלבוש של עור: **סגוס עצה.** מין שק הוא עצה טפי מיריעה: **יולאין בשבת.** ככל אלו דברים: **אזל לא צמיצה.** שלא יכופ מביה על ראשו ויאלץ למשויו: **ומוטר לטעון.** שלא נדר אלא ממלבוש שרי היה מלטער ממלבוש: **והויע.** מכוד משוי: **ואסור לטעון.** שלא נדר אלא כפי שהצר לו המשוי הילכך מותר ללבוש: **מתני'**

שנאמר וכל גיא ינשא תניא הנודר מן הדגן אסור אף כפול המצרי יבש ומותר בלח ומותר באורז בחילקא בטרגים ובטיטני **הנודר מן פירות השנה אסור בכל פירות השנה ומותר בגדיים ובמלאים ובחלב ובביצים ובגוזלות ואם אמר גדולי שנה עלי אסור ככולן** הנודר מן פירות הארץ אסור בכל פירות הארץ ומותר בכמהין ופטירות ואם אמר גדולי קרקע עלי אסור ככולן ורמינהו **יעל דבר שאין גידולו מן הארץ אומר שהכל נהיה בדברו** ותניא על המלח ועל הזמית ועל כמהין ופטירות אומר שהכל נהיה בדברו אמר אביי מירבא רבו מארעא מינק מאוריא ינקי ולא מארעא והא קתני על דבר שאין גידולו מן הארץ תני על דבר שאין גידולו מן הארץ **הנודר מן הכסות מותר בשק וביריעה ובחמילה אמר קונם צמר עולה עלי מותר להתכסות בגיזי צמר הפשתן עולה עלי מותר להתכסות באניצי פשתן ר' יהודה אומר הכל לפי הנודר טעון והויע והיה ריחו קשה אמר קונם צמר ופשתים עולה עלי מותר להתכסות ואסור להפשיל לאחוריו: **גב' תניא הנודר מן הכסות מותר בשק וביריעה ובחמילה ואסור בפונדא ובפסקיא ובסקורטיא ובקטנליא ואנפליא ופליניא ומכנסים וכובע מאי איסקורטיא אמר רבה בר בר חנה כיתונא דצלא תניא** ויוציאין בשק עבה ובסגוס עבה וביריעה ובחמילה מפני הגשמים אבל לא בתיבה ולא בקופה ולא במחצלת מפני הגשמים **הרועים יוצאין בשקים ולא רועים בלבד אמרו אלא כל אדם אלא שדברו חכמים בהווה: ר' יהודה אומר הכל לפי הנודר כו': תניא** כיצד א"ר יהודה הכל לפי הנודר והיה לבוש צמר והצר ואמר קונם צמר עולה עלי אסור ללבוש ומותר לטעון היה טעון פשתן והויע ואמר קונם פשתן עולה עלי מותר ללבוש ואסור לטעון: **מתני'****

(א) [מוספתא פ"ד מ"ק י"ג:] (ב) [מוספתא ר"ש פ"ד:] (ג) [נכסות מ"ג:] (ד) [שם (ה) שם (ו) וולא:] (ו) [מוספתא שנת פ"ו:] (ז) [שנת סב. מוספתא שם:] (ח) [מוספתא פ"ד ע"ש:] (ט) [פ"ו סוה"א:]

הגהות הוב"ח

(א) במשנה פשתן עולה: (ב) רש"י ד"ה סגוס עבה. (ג) וכו' והוא כפי"א דנעיס משנה י"א ושם משמע דהוא מין מרדעת:

לענין רש"י

שלמור"א (שלמור"א). מי-מלח (של שמורים). פיישול"א. רצועה. הושי"ש (הושי"ש). גרביים, נעליים קלות.

מוקף רש"י

שנאמר כל גיא ינשא. אף על גב דלאו גבי הני קרי' כתיב דרשי ליה דמי שגא לדי גיא, שהספיל חוץ ומתנשא (עירובין נד.). הרועים יוצאין בשקים. הגשמים. שקים, מלבוש שק (שבת סב.).

פירוש הרא"ש

שנאמר כל גיא ינשא וגו'. קרא לחמילה הוא ודריש ליה אפי' קרא זה שהשפל כגיא ינשא: ומותר באורז. דאין עשין ממנו כרי: בהיריקא בברייתא ובפסוקי. חילקא חטה שנחלקת לשנים: טריגים לשלשה. טיטני לרבעה. ואע"פ שקודם שנתקן היה אסור במים עמה שנחלקו ליתנהו ככלל דגן ולא אסר עצמו אלא במה שנקראת חטה מיירי אי נמי הא דקאמר מותר שנחלקו קודם נדרו ויאלץ ככר מכלל דגן: בכל פירות הארץ. פ"י ופ"י האדמה: ועל הוויית. שלמור"א בלע"ז: פירבא מאוריא קא רבו. מלתומות הארץ הם גדולים אפי' שאינם נוגעים בקרקע: מתני' שק רריעה וחמילה. מיני נגדים הם: מותר ללבבות בניו צמר. שלא תכסין אלא בלכדי נמר: אבל לפי הנדר. לפי שעת הנדר כיון שצריך שמתנת כובד משאו נדר מותר לכסות: נמי פונדא ופסקיא. וכן כל אלו מיני מלבושים הם י"ט שהם של עור ויש שהם

של נגד: יוצאים בשקים. בשבת ואין בהם משום משוי כי דרך ללכת בהם מפני הגשמים והוא הדין בלג גשמים נמו שרי: אבל לא בקופה. דלאו דרך מלבוש הוא אלא משוי: והיה לבוש צמר והוצר בו. מתנת כובד דכרישא מני למתני פשתן ובסיפא אמר:

